

Cilj

Upitnici i intervjui su oblici prikupljanja informacija koji i u nastavi maternjeg jezika u dopunskim školama imaju veliki značaj. Njima se prikupljaju autentične izjave i „podaci“, čiji kvalitet, međutim, znatno zavisi od načina ispitivanja. Dakle, izuzetno je važno dobro razmisliti prilikom formulisanja pitanja. Istovremeno, U kroz ovu vežbu uče da koriste svoj prvi jezik u novom kontekstu, na diferenciran i promišljen način.

3–9. razr.

30–90 min.

Materijal:
Eventualno primer jednog
upitnika/intervjua.

Napomene:

- Upitnik u ovom kontekstu predstavlja ispitivanje za koje su formulisana kraća pitanja na koja treba da odgovori npr. 20 osoba, čiji se odgovori beleže i prebrojavaju (npr. na temu konzumiranja TV-a, omiljenih letovališta i sl). U intervjuu se, s druge strane, postavljaju otvorenija pitanja koja podstiču na duže odgovore i izveštaje. Intervjui se, i zbog zahtevnije obrade, najčešće rade s jednom osobom, ili samo s nekoliko osoba.
- Sadržaj intervjua ili upitnika mora prethodno biti određen. Njega po pravilu dobijamo na osnovu tema koje se obrađuju na nastavi, ili su inače trenutno u središtu pažnje, a o kojima ljudi koji pripadaju našoj kulturi treba da daju „ekspertska“ mišljenja. Primeri: Intervjui s našim roditeljima i bakama i dedama na temu „Slobodno vreme nekad i sad“, ili „Detinjstvo nekad i sad“; telefonski intervjui s drugovima/dругaricama i rođacima na temu „Kako se provodi slobodno vreme ovde, a kako u domovini“; intervjui s različitim ljudima na temu „Prava i uloge devojčica i dečaka“.
- Svakako treba koristiti i nove mogućnosti za intervju i upitnike – telefon, skajp; za pismena ispitivanja su pogodni i e-mail, SMS, komunikacija na Facebooku i sl. Na taj način je bez ikakvih problema moguće ispitivati i ljude u zemlji porekla, što svakako treba raditi u nastavi maternjeg jezika u dopunskim školama.

Tok:

- Pre nego što se uradi intervju ili upitnik, neophodno je napraviti uvod u temu, kao i u „metodiku“. Vrlo je verovatno da N u dopunskoj školi tu može da se nadoveže na đачka iskustva iz redovne nastave (o tome se treba informisati kod U, ili kod N u redovnoj školi).
- Mogući uvod: N predstavlja jedan praktičan primer tako što ispituje jednog/jednu U o nekoj svakodnevnoj temi i pri tom eventualno svesno postavlja dobra, ali i neodgovarajuća pitanja. Taj intervju/upitnik već može i da se snimi, recimo, mobilnim telefonom, tako da se pitanja i odgovori kasnije mogu još jednom čuti.
- Zatim se razgovara o iskustvima i traže se kriterijumi za dobar upitnik ili intervju. Tim kriterijumima treba da se vode U kada budu radili svoje upitnike ili intervjue.
- Sledeći koraci moraju biti uključeni u koncipiranje ispitnika (za intervju vidi dole):

Koraci za koncipiranje ispitivanja

- ▶ Odrediti ciljeve ispitivanja (šta želimo da saznamo?).
- ▶ Naći odgovarajuća pitanja. Pri tom treba razlikovati dve vrste pitanja:
  - *Pitanja uz koja ispitanici treba da odluče:* Ovde su već određeni mogući odgovori (i time ih je jednostavnije dokumentovati i obraditi). Primer: „Da li biste radije odgovarali na nemačkom ili engleskom?“ Ta vrsta pitanja je karakteristična za upitnike.
  - *Otvorena pitanja:* Ovde je moguće dobiti više dužih odgovora. To vodi širem i zanimljivijem spektru informacija, ali je zahtevnije za obradu. Primer: „Šta bi, po vašem mišljenju, trebalo da se uči u školi?“ Ova vrsta pitanja je češća u intervjuima.

- ▶ Unapred razmisliti o tome kako će se obrađivati, tj. vrednovati odgovori (prebrojavanje, grupisanje, komentarisanje itd). Tu nastavnik mora posavetovati učenike.
- ▶ Treba, takođe, razmisliti i organizovati prezentaciju rada u školi.
- ▶ Odrediti kako i gde treba dobiti odgovore na pitanja (pravljenje tonskog snimka; pismenim putem). Ako se ispitivanje radi udvoje, U1 može postavljati pitanja, a U2 ih zapisivati, tj. dokumentovati.
- ▶ Razmisliti o odgovarajućem mestu za upitnik (bez dekoncentracije, bez buke).
- ▶ Nalaženje odgovarajućih osoba; informisati ih o cilju i kontekstu ispitivanja i zamoliti ih za učešće.
- ▶ Probno ispitivanje 2–3 osobe i eventualna korekcija pitanja.
- ▶ Ispitivanje drugih osoba; svaki put se zahvaliti.
- ▶ Pismena obrada upitnika: Koliko osoba je kako odgovorilo na pitanja? Šta smo saznali (sažeti odgovore na pojedina pitanja)? Šta smo novo naučili i iskusili? Je li bilo zanimljivo ili neprijatno?
- ▶ Prezentacija rezultata u skladu sa prethodno dogovorenim pravilima (npr. 10 min. kratak referat, ili plakat).

**Dodatni
elementi intervjuja
(zahtevnije nego
upitnik):**

- Pitanja za intervju treba da budu formulisana otvoreno i opširno, tj. tako da sagovornika motivišu na pričanje. Da bi se intervju „pokrenuo“, treba izbegavati pitanja na koja se može odgovoriti jednom rečju. Daleko je poželjnije postavljati pitanja koja počinju rečima kako, šta, zašto, gde i kada, i postavljati potpitanja kada nešto zvuči zanimljivo.
- Odgovore treba zabeležiti u obliku teza ili ih snimati. Kod dužih intervjuja je prezahtevno zapisivati sve što je sagovornik govorio. Umesto toga moguće je u završnoj prezentaciji predstaviti samo isečke iz intervjuja.

